

Đulio Leoni

**POSLEDNJA
DANTEOVA
TAJNA**

Prevela s italijanskog
Olivera Miok

■ Laguna ■

Naslov originala

Giulio Leoni

L'ULTIMO SEGRETO DI DANTE

Copyright © 2021 Giulio Leoni

This edition is published in agreement with the Author
through Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA).

Translation copyright © 2024 za srpsko izdanje, LAGUNA

**POSLEDNJA
DANTEOVA
TAJNA**

1

Piza, leto 1313.

Oblaci bremeniti kišom stigli su sa Tirenskog mora gonjeni jakim naletom maestrala i, klizeći nad kopnom poput uznemirenih ptica, terali su na let i kričanje galebove koji su, uskovitlani oko malih lođa Duoma, tražili sklonište.

Ispod, priliv ljudi nastavljao se bez prekida, u dugim kolonama koje su ispunjavale brod crkve molitvama i oplakivanjima tiskajući se oko mrtvačkog sanduka. Svaka distanca, svaki poredak polako su se brisali umnožavanjem mase koja je želela da oda poslednju počast zemaljskim ostacima Hajnriha VII položenim u svileni pokrov ukrašen trakama u bojama njegove rodne kuće, roze i plavim.

Suvonjavo lice, ispijeno bolešću koja ga je ubila, čela oivičenog zlatnom krunom, a ruke, ukrštene na grudima, stežu skip-tar, simbol carske moći, ali i beskorisnosti svake zemaljske sile.

Poput zlatnog globusa položenog uz njegov bok, simbola njegove univerzalne vlasti tokom kratke zemaljske avanture, sada svedenog na uzaludno svedočanstvo o prolaznosti svake ovozemaljske slave, mislio je Dante.

Sve brojnija masa naroda, sačinjena od onih koji su hteli da odaju počast pokojniku, da se pomole ili da zadovolje trenutnu radoznalost, udaljila ga je od mrtvačkog kovčega.

Našao se pribijen uz stub crkvenog broda, boreći se da ga rulja ne zgnječi. Ali nije želeo da se povuče više od toga, kao da bi još jedan korak unazad predstavljao znak definitivnog poraza, a možda i jeste tako, gorko je mislio. Hajnrihova smrt označavala je, možda zauvek, kraj svih njegovih snova o povratku u Firencu.

„Sunce se ugasilo nad našim glavama“, promrmljao je neko pored njega kao da mu je pročitao misli. Čovek u poodmaklim godinama, prosede brade i retke kose kroz koju se nazirala duga brazda od ožiljka. „Piza je po drugi put izgubljena.“

Dante se okrenuo prema čoveku u metalnoj oklopnj košulji sa mnogobrojnim, uočljivim zakrpama na mestima gde je neka da primio udarce, i u pohabanom ogrtaču s jedva vidljivom slikom crnog orla raširenih krila. „Bili ste u stražarskom odredu?“

„Borio sam se svukud, uvek u odbrani mog grada i carskih ciljeva. Tog prokletog dana bio sam na galiji, kod Melorije!“

„Denova... uvek neprijateljski nastrojena prema carstvu“, promrmljao je Dante. „Ohola, i uporno u krivu...“

„Odakle si, stranče? Po govoru se ne bi reklo da si iz Pize“, dodao je čovek, koji se sada zainteresovao za pesnika.

„Iz Firence, od drevnog naroda“, odgovorio je Dante i slegnuo ramenima.

„I ti si prokletog roda. Šta te dovodi nama?“

„Ni trgovina ni spletkarenje, veštine u kojima se ističu moji zemljaci, već samo ljubav prema pravdi i bol zbog izgubljenog prijatelja. Pokušao sam da spasim ovog čoveka, nadao sam se...“

„Jesi li izgnanik? Bilo vas je u vojsci koja se spremala da napadne kralja Napulja, tog bednog Francuza! Ali premalo spram njihovog broja. Gde su završili tvoji saborci?“

„Prokletstvo se sručilo na moj grad“, tužno je odgovorio pesnik. „Kada je u Arno bačena statua boga Marsa da bi na

njeno mesto stavili Krstiteljevu, Firenca je izgubila zaštitu lažnih bogova, ali nije dobila naklonost pravog Boga. I sve to zbog ludog divljaštva njenih stanovnika, neotesane rulje koja je pobjegla s litica Fjezole i došla da oskrnavi blage obale Arna. Zavist i rivalitet pocepali su njeno tkanje, izazivali mržnju između oca i sina, brata i brata. Pa čak ni protiv zajedničkog neprijatelja podjeljeni grad nije znao da se ujedini na oružje.“

„Razumem“, odgovorio je ovaj i odmahnuo glavom. „To zlo uzelo je maha u svim hrišćanskim gradovima, pa nije nepoznato ni ovde.“ Zatim se uz uzdah ponovo okrenuo ka mestu gde je bio položen kovčeg, sada sakriven iza zida naroda koji se gurao okolo. Samo se pojanje koje je pratilo posmrtnu besedu zvonko uzdizalo prema velikoj kupoli, gde se odzvanjanje ponavljalo rasipajući se u talasu duž crkvenog broda. Ali stari vojnik kao da je bio zadubljen u druge misli, ravnodušan prema privlačnosti gregorijanske melodije. „Vojska će biti raspuštena“, rekao je obraćajući se više sebi nego pesniku. „Neće više biti pohoda protiv napuljskog kraljevstva.“ Čovek je počeo da prelazi prstima po svojoj metalnoj košulji tražeći mesta na kojima je bila pogodena i zakrpljena, kao da su to znaci njegove vrednosti i života plemenito potrošenog na vojevanje. „Moraću da umrem u svom krevetu“, dodao je dok ga je neočekivani pokret mase odvlačio dalje.

Čovekov život prosuđuje se na osnovu njegovog završetka – je li to prava mera?, zapitao se Dante. A slava i poraz mere se u jednom jedinom trenutku na zlatnoj vagi za dugove i zasluge, zapisane u zapisnik koji jednim nemilosrdnim potezom zatvara smrt. A šta ću ja od mojih godina provedenih pod suncem poneti sa sobom na poslednji sud?

Razmišljao je o tome dok se ceremonija bližila kraju. Našao se između dva krila mase, koja su se otvarala da bi propustila kovčeg, dok ga je pritisak naroda gurao prema izlazu, a zatim prema porti.

2

*Berlin, jesen 1936,
Palata Princa Alberta*

Rajhsfirer Hajnrlih Himler sedeo je za svojim piscim stolom u kancelariji u sedistu Anenerbea.

Prethodne sate proveo je u proucavanju izveštaja ekspedicije koju je poslao u Kareliju na granici sa Finskom. Stigli su u zapecacenom paketu, kao diplomatska posiljka. Sudeci po izveštaju, prilozenom uz nalaze s lica mesta, cini se da ce traganje za drevnim korenima indoevropske kulture u toj zoni doneti zeljene plodove.

Njegove misli jurile su prema zavejanim ravnicama gde su delovali agenti organizacije, pa je na trenutak pozeleo da bude s njima, da im na terenu izdaje naređenja i da ih vodi.

Oduvek je to zeleo, jos od vremena kada se pridruzio nesrecnom pokušaju puca u Minhenu 1923. godine, gde je dao sve od sebe, masuci zastavom partije, nepokolebljiv pred udarcima policije. A ipak, kao da se niko toga ne seca: fotografije iz tog vremena, koje su na svakoj godišnjici u cast poginulih u Nirnbegu i dalje izlagali, prikazivale su samo najviše onovremene

glavešine, od Hitlera do Ludendorfa, od Ernsta Rema do Geringa, i nije bilo mesta za tog mladića s podočnjacima, mršavog i tako malo nalik ratniku.

Ponekad je imao osećaj da su mu prebacivali što tog tragičnog dana nije poginuo. Sada bi mu se ime slavilo na spomenicima i u himnama, i ponavljali bi ga naglas, uz zvuke truba, prilikom svakog podsećanja u hramovima časti posvećenim junacima.

A ipak, nakon tih dana brzo se uzdigao u nacističkoj hijerarhiji. I osim toga, nije li tokom najtežih godina, kada se činilo da će se partija raspasti, upravo on bio taj koji ju je strpljenjem, a naročito organizatorskim sposobnostima, održao u životu i obnovio? Setimo se njegovog strategijskog remek-dela kada je u jednoj jedinoj noći eliminisao sve vođe Jurišnih jedinica, počevši od onog perverznjaka Rema i bande pederčića koja ga je okruživala. Od tada je postao „verni Hajnrih“, uvek blizak Hitlerovom srcu, ali nenametljiv. A nenametljivošću i strpljenjem ukloniće sa svog puta i onog taštog debeljka Geringa, a bogami i onog drugog, maloumnog idiota Hesa, razmišljao je lupkajući prstima po ploči radnog stola.

Korak po korak – u njegovom stilu. Ovo je trenutak da ojača svoje novo delo, *Forschungsgemajnschaft der anenerbe*, „Društvo za istraživanje drevne germanske istorije i nasleđa predaka“.

Zasad mora da deli sedište sa svim ostalim odeljenjima SS-a i Gestapa, ali uskoro će dobiti prikladniji prostor, dvorac za svoje malo kraljevstvo, na nivou Henrika I Ptičara, čija je nesumnjivo inkarnacija, u šta ga je uverila madam Ebertin, najbolja proročica u Nemačkoj. No, sve to vrlo diskretno, korak po korak.

Sada treba da se bavi hitnim pitanjima, pomislio je vraćajući pogled na predmet koji je izvadio iz paketa. Pritisnuo je dugme na diktafonu ispred sebe i trenutak kasnije pojavio se pomoćnik koji je stajao ispred vrata.

„Javite doktoru Virtu da bih želeo da ga vidim, što pre“, rekao mu je ljubaznim tonom.

3

Rim, jesen 1936.

Arhitekta Čezare Marni bacio je rajsfeder na sto za crtanje i protegao se uz naslon tvrde stolice na okretanje, u pokušaju da se izbori s grčevima koji su mu već nekoliko minuta presecali mišiće u ramenima.

Pogled mu se zaustavio na dvema slikama na zidu ispred njega, jedinim dekoracijama u maloj kancelariji. Jedna od njih je cijanotipija njegovog najpoznatijeg dela, benzinske pumpe u Ulici Kasija, na lokalitetu La Storta. Smela građevina, u kojoj je pokušao da spoji eleganciju ar dekoa s trezvenošću racionalizma XX veka. Naročito je bio ponosan na nadstrešnicu oslonjenu na stub i na kabinu za radnika, vešto integrisanu s toaletom za putnike, po najmodernijim pravilima Kraljevskog automobilskog kluba.

Druga je bila fotografija Gabrijela d'Anuncija u uniformi pukovnika strelaca, s posvetom *Legionaru Čezaru Marniju, riječkoj duši*, po ponašanju, ne po poreklu. Dao je da se urami i komemorativna medalja koju je primio u trenutku otpuštanja iz vojske, s uroborom i ovalom oko natpisa *Quis contra nos?* pod zvezdama Velikog medveda.

Poduhvat koji ga je koštao suđenja i osude za dezertiranje, na sreću povučene narednih godina.

Vrativši se životu civila, završio je studije prekinute usled rata nadajući se da će, kada bude diplomirao, moći da gradi moderne građevine koje su mu se vrtele po mislima. Ali sva nova režimska gradilišta sistematski su dodeljivana velikim studijima u kojima su Pjačentini i njegovi učenici bili gazde. Učestvovao je na svim tenderima, od stanica do mostova, do poštanskih kancelarija, bolnica, škola, ali uvek bezuspešno. U najboljem slučaju dobio bi neku marginalnu saradnju za sitne delove većih radova.

Sada je planirao da ode u Litoriju,* gde je u punom zamahu razvoj novog grada, i da tamo pokuša da se zaposli u studiju Frecoti. U suprotnom, ostalo mu je još samo da potraži sreću u inostranstvu.

Uzeo je u ruke poslednji broj časopisa *Architectural Digest*, na koji se pretplatio da bi bio u toku s poslednjim arhitektonskim tendencijama druge strane okeana. U Americi je građevina u punom poletu, u svim svojim oblicima. Obilje gvožđa omogućavalo je da se eksperimentiše sa zaista inovativnim formama, poput Krajslerove zgrade čiji vrh od nerđajućeg čelika kao da u srce Njujorka prenosi drevne forme u kojima se gotička sećanja mešaju sa snovima o Orijentu. I to nije jedini primer koji pokazuje kako su Amerikanci malo-pomalo izgradili sopstveni identitet sjedinjujući odjeke drugih civilizacija, od klasicizma u javnim zgradama do dela Frenka Lojda Rajta i njegovih citata stilema pretkolumbovskih kultura.

Možda je na tom ogromnom kontinentu bilo mesta za sve. Osim toga, ne bi bio prvi italijanski umetnik koji je prešao okean, niti prvi koji se tamo obogatio. Pritom, Holivud i filmska industrija bujaju i sigurno su potrebni graditelji za scenografije

* Današnja Latina, jedan od mladih italijanskih gradova, osnovan tokom dve decenije fašističke vladavine. (Prim. prev.)

i pozadine. Umesto od kamena i cementa, gradio bi zgrade od papir-mašea, ali bi barem mogao da se bavi svojim zanatom.

Utom se začu prodoran zvuk zvana od kojeg je poskočio. Neko je energično zazvonio, što je obično najavljivalo dolazak zajmodavaca ili druge loše vesti. U napadu uznemirenosti Marni je ustao da otvori.

Na vratima je bio poštar koji je donosio telegrame. Njegova zabrinutost postala je još veća jer su telegrami običnim ljudima stizali samo za venčanja i sahrane, a među njegovim poznanicima nema nikog ko bi se uskoro venčavao. Dao je novčić poštaru, pa je nervozno pokidao traku kojom je bio zatvoren telegram.

*Ministarstvo kulture, Generalna direkcija za umetnost.
Šalje se Vašem gospodstvu... za restauraciju... koja treba da se izvede u roku... pozivate se da dođete u kancelariju nadležstva zarad završavanja administrativne procedure za dodeljivanje odgovornosti... najkasnije do...*

Još jednom je užurbano pročitao tekst na uredno složenim trakama belog papira da bi se uverio u njegov smisao. Konačno posao, i to sa državnim žigom! Restauracija stare crkve u Lučeri. Taj deo Apulije bogat je istorijskim svedočanstvima, možda se radi o važnom poslu. Ko zna kako su se njega setili.

Otrčaće u ministarstvo već sutra, pre nego što se predomisle ili shvate da su pogrešili.

Na gramofon na feder, koji je sebi poklonio na dan kada je primljen u red arhitekata, stavio je ploču s veselom pesmicom Enrika Viarizija i Else Merlini, a da za to nije bilo posebnog razloga, osim iznenadne sreće. A možda će uveče svratiti i kod Rozete, koja bi trebalo da se vratila u kazino s drugom polovinom plate.

4

Piza, 1313.

„Dobro da je novi Antihrist umro“, čuo je pesnik iza svojih leđa, ovog puta s nesumnjivim firentinskim naglaskom. „A vi, koji ste iz istog mog grada, trebalo bi da se sa tim složite“, nastavio je čovek. Neprijatna pojava žućkastog tena, odeće i postriga odaju da pripada pizanskoj biskupiji.

„Kako znate ko sam?“, upitao je Dante.

„Nije prošlo mnogo godina otkako ste bili poznati u Firenci. Tada ste bili Dante od Aligijerovih, a to ste i sada. Prepoznao sam vas.“

„Ako me poznajete, znaćete koliko se moje mišljenje razlikuje od vašeg“, hladno je odgovorio pesnik.

„Vidim da insistirate na grešci koja vas je čak koštala izgnanstva. I još podržavate Hajnriha, tog bezvrednog čoveka koji je prisvojio krunu rimskih prinčeva. Ali Bog se umešao i presekao njegovu smelu kavalkadu!“

„Zar ne bi trebalo da imate milosti prema tom prekinutom životu?“, indignirano je reagovao pesnik. „Legitimna carska vlast, koju je predstavljao Hajnrih, ne čini li ga dostojnim barem jedne molitve?“

Drugi je odmahnuo glavom i sumnjičavo se zagledao u nje-ga. „Hajnrh je oko sebe okupio sve najgore neprijatelje Crkve, a papa Kliment je bio u pravu kada se borio protiv njegove oholosti, podržavajući kralja Filipa od Francuske kada mu se ovaj suprotstavio!“

„Kliment, francuski papa, na usluzi francuskom kralju i u službi njegovih interesa. Sigurno nije dostojan nasljednik onog Petra koji je vodio narode. Nije li sam Isus rekao: 'Dajte caru carevo'?“

„Taj car, Cezar, naredio je da se Petar ubije. Od tada nema mira između Rima i Crkve i neće ga biti sve dok car ne pristane da se pokloni pred Svetim tronom.“

„Tražite da vam se pokloni car, vrhovna vlast koju je sam Bog poslao da donese mir na zemlju, a sami se klanjate nekom ambicioznom i pohlepnom princu kao što je Filip? Na kakve niske grane su spali kurija i njeni učenjaci kad formulišu tako bedne zakone?“

„Vidim da ne odustajete od vaše greške, gosparu Aligijeri, kao najuporniji bezbožnik! Čemu tolika ogorčenost prema toj crkvi koja bi trebalo da vam je kao majka? I u čijim ste svetim zakonima rođeni i odgajani u vašoj Firenci, dok vas vaša ljudska slabost nije načinila lupežom gurnuvši vas u propast?“

Pesnik je stisnuo pesnice. Zatim se stegnutih zuba približio prelatu. „Moja propast nije uzrokovana lupeštvom, već činjenicom da sam se otvoreno digao u odbranu slobode mog grada, boreći se protiv pape Bonifacija, simonijaka i podstrekivača korupcije. To je jedina moja krivica, koju su neprijatelji slobode iskoristili da me pogode. Ali ako su njihove strele pogodile moje telo i pretvorile me u jadnog lutalicu, ništa nije pokolebalo moj duh, okaljten neprijateljstvom kao što se gvožđe kali ledom. Sloboda koju sam tražio u Firenci ista je koju tražim i sad protiv svih njenih neprijatelja!“

Čovek je ustuknuo. Pesnikova žestoka reakcija izbrisala mu je podrugljiv izraz s lica. Delovao je uplašeno, ali još nije bio spreman da u potpunosti odustane. „Ako je, kao što kažete, vaša

propast izazvana sukobom sa papom Bonifacijem, zašto ste i dalje uz neprijatelje Crkve sad kada je Kliment papa? Umesto da se pokorno bacite pred njegova kolena i molite za oprostaj koji bi vam velikodušnost naslednika apostola Petra bez oklevanja dala ako biste ponovo postali uzorni sin, a ne crna ovca njegovog stada?“

Dante je skrenuo pogled i zagledao se u nedefinisanu tačku u praznini iza prelatovih leđa. Na trenutak mu se, kao drhtavi odblesak u ogledalu kristalne vode, u mislima pojavila slika blagih brda njegove zemlje i u daljini zidine iza kojih su se uzdizale kule i prepoznatljiva silueta Krstionice. Kao da je nešto odvušlo njegov duh do jednih od vrata, iza kojih su dopirali zvuci ženskog pevanja i blag govor njegovog naroda, pomešani s mirisima cveća i tek ispečenog hleba. Činilo mu se da samo što nije prekoračio prag, ali vizija je iznenada nestala, izbrisana prelatovim glasom.

„Bilo bi dovoljno da priznate vašu krivicu i da u pokajničkom ogrtaču prođete kroz grad do katedrale Santa Marija del Fjore, gde će vaše kajanje biti prihvaćeno, a krivica oprostena. Pokorite se, gosparu Aligijeri, i vratite nam se“, insistirao je čovek šireći ruke.

Dante se ukrutio i ponovo mu se zagledao u oči. „Da se pokorim? Ne, nikad. Prihvatio sam poniženje kojim me je Bog kaznio dodelivši mi zlu sudbinu, i poniženja kojima me kažnjava priroda kada mi šalje bolesti od kojih mi bukti telo. Ali da se pokorim pred mojim progoniteljima, nikad! Da, vratiću se u moju Firencu, ali s mačem pravde u ruci. Ili ću se vratiti ovenčan lovorom za moja dela, ali nikad u pokajničkom ogrtaču. I sigurno mi neće slomiti volju neki papa stranac, koji služi strancima, poput Klimenta.“

„Ludi ste i arogantni!“

„Ne, siguran sam da znam da čitam budućnost, kao što znam da čitam stranice antičkih velikana! Uzdići će se hrt* koji će oslo-

* Hrt se pominje i u Prvom pevanju *Pakla* simbolizujući Danteovu nadu da će papska vlast biti slomljena, a Italija oslobođena od tuđe vladavine. (Prim. prev.)

boditi ovu nesrećnu zemlju od podlosti i ugnjetavanja i spasiće čitavu Italiju, a u Rimu će ponovo podići stubove onog carstva koje je jedino u stanju da garantuje pravi univerzalni mir!“

„Vi priželjkujete povratak tog paganskog carstva protiv kojeg su se borili crkveni oci, koje ih je mučilo i koje su na kraju, po Božjoj volji, uspjeli da sruše! Carstvo koje vi sanjate neće se vratiti! Karlo Anžijski je u Taljakocu ugasio tu prokletu lozu. Crkva je slobodna, a orao je mrtav.“

Dante je pognuo glavu. Osetio je da mu se udovi tresu kao u nekoj iznenadnoj groznici. Ali nije reč o promeni u telu, već o ogorčenosti uma koji je delovao na sva čula paleći ih.

Više puta je, dok je silazio prema Toskani u carevoj pratnji, razgovarao sa Hajnrihovim lekarima o povezanosti tela i duha, kako bolest jednog može da utiče na drugo i obrnuto. I to se dešavalo sve češće kako je carevo zdravlje nepovratno klizilo prema smrti. Kada čak ni njegov očajnički trk u Veneciju, u potrazi za krajnjim, nemogućim lekom,* nije uspeo da ga spase.

A sada je na svojoj koži proživljavao isti taj zakon prirode osećajući kako se gnev preliva u udove i gura drhtavu ruku prema kratkom maču, skrivenom u tajnom džepu njegovog ogrtača.

Teškom mukom se uzdržao. Nekada, kada se njegov glas u opštini slušao i poštovao, sam bi se rešio takvog ološa. Sada mora čak i da se krije, da pazi šta govori. Ali iscrtao je čitav jedan krug svog *Pakla* za njih, bednike izobličene sopstvenom pohlepom! „Sve što se menja pod kapom nebeskom, menja se voljom sudbine“, prosiktao je. „Silom kojoj je sam Bog dao moć da zemaljska dobra premešta od plemena do plemena, od roda do roda. Naš razum je slep za njen sud te ne znamo ni zašto u određenom trenutku jedan narod dominira, a drugi vene. Ali ne treba se gorditi jer njen točak se okreće, i ko je danas na dnu, sutra će se možda ponovo uzdići.“

* Ovi događaji ispričani su u autorovom romanu *Đavolov pokrov (La Sindone del diavolo)*.

„Ali ne i ono što je mrtvo“, odgovorio je drugi i slegnuo ramenima.

„I ono što je mrtvo može da vaskrsne.“

„Vi niste pri čistoj svesti!“, uzviknuo je preneraženo bogoslov. „Poredite običnog čoveka, čistim spletom interesa obučenog u carski grimiz, sa sinom božjim? I pripisujete jednom bedniku moć koju vekovima niko nije imao? Hajnrih je prah!“

Dante nije reagovao jer je iznenada osetio trzaj. Pomisao na njegovu poslednju nadu, na cara koji se već raspadao u grobu, naprasno mu se učinila nepodnošljivom. Osetio je kako mu suze nadiru na oči.

Drugi mora je pomislio da ta potresenost znači priznavanje poraza. „I dakle, gospodaru Dante, ako se i vama čini ogromno i čudovišno ono čemu se nadate, popustite pred slavom Boga i njegove crkve i skromno i ponizno se vratite u hrišćansko stado! Garantujem vam da će vam biti oprostena svaka krivica čim prođe odgovarajući period kajanja.“

Dante je iznervirano odmahnuo rukom i okrenuo se da ode. Nekada, kada su ključevi grada bili u njegovim rukama, zahvaljujući blagonaklonosti sudbine, naredio bi da izbatinaju tog bezobraznika. Traže mu da se pokaje, njemu koji je uzdignute glave odbio laskanja Bonifacija VIII! Ali sad, kada je jedva nešto više od običnog prosjaka, prinuđen da se tako vuče od vrata do vrata, sakriven velom lažnog milosrđa, svaki bednik izlazi iz svoje jazbine i traži mu da se pokaje.

Ne, neće se pokoriti, neće pognuti glavu da se provuče ispod niskog arhitrava vrata ljage. Kad Hajnrih ne bi bio mrtav! Zašto je Bog bio tako surov prema švapskoj dinastiji i prema svim ljudima kojima bi njihova dugotrajna vladavina nakon vekova donela toliko priželjkivani mir u carstvu...

5

Berlin, kancelarija Hajnriha Himlera, 1936.

„Profesore Virt, pozvao sam vas da prvi proverite rezultate naše ekspedicije u Kareliji. Naredio sam da vam pripreme kopiju izveštaja, ali naročito bih želeo da čujem vaše mišljenje o ovom snimku. Vi ste u Nemačkoj najveći ekspert za indoevropske jezike i kulture“, rekao je Himler pokazujući kotur trake koji je stigao u paketu.

„Da to nije onaj novi pronalazak, *magnetofon*, o kojem se pričaju čuda?“, upitao je Herman Virt posmatrajući zainteresovano napravu.

„Da, fantastični dokaz našeg genija. Prenosivi uređaj koji omogućava da se zvuci i glasovi snime s istom preciznošću kao gramofonska ploča, ali bez glomaznih mašina koje su za to potrebne. Slušajte“, nastavio je rajhsfirer stavljajući traku u aparat na stočicu pored pisaćeg stola. „Reč je o snimku jedne šamanke iz Karelije, koja svojim pevanjem priziva bogove. Slušajte.“

Himler je pritisnuo dugme i, posle početnih nerazgovetnih šumova, začuo se piskav zvuk za koji se u prvom trenutku moglo pomisliti da pripada nekoj velikoj ptici. Zatim je zvuk

malo-pomalo zadobio seriju modulacija, sve sličnijih ljudskom glasu. Bilo je posredi pevanje koje su iz pozadine pratili metalni zvuk, poput kastanjeta, i potmulo udaranje bubnjeva.

Glas je povremeno bio dubok, pa bi iznenada prelazio na visoke tonove, tipične za ženski glas, možda spontani alt, bez ikakvog muzičkog obrazovanja, ako se izuzme osnovni ritam od dva takta.

„Šta mislite?“ upitao je rajhsfirer kada je zaustavio magnetofon.

Virt je ćutao, zadubljen u sopstvene misli. „Zanimljivo“, rekao je i odmahnuo glavom. „Primitio sam u ovom spletu zvukova neke termine koji su nesumnjivo indoevropskog porekla, u njihovoj najprimitivnijoj formi. Neosporno je da žena pripada velikoj arijevskoj porodici i na neki način se može uključiti u naše drevno nasleđe. Da, verujem da imamo dobre razloge da ovo svedočanstvo smatramo dodatnim dokazom o tome kako su naši preci gradili svoj duhovni svet i kako se tokom milenijuma oblikovao jak karakter arijevske rase.“

„Dobro! I ja sam predosećao da je reč o bitnoj stvari, ali želeo sam da čujem stručno mišljenje o tome“, izjavio je Himler. „Ovo je naše prvo značajno zalaganje, sprovedeno do kraja germanski efikasno. Sada treba da se objave rezultati naših istraživanja kako bi Anenerbe postao poznatiji među našim ljudima. I naučnoj instituciji potrebno je javno odobravanje kada se nalazi na samom početku.“

Virt ništa nije odgovorio, samo je potvrdno klimnuo.

„Ne delujete mi ubeđeno, profesore“, prošaputao je Himler kojem nije promaklo to čudno ćutanje.

„Naravno, verujem da je istraživanje važno zbog razloga koje ste izneli. Samo što...“

„Samo što?“

„Dobro. Verujem da naš cilj nije samo da otkrijemo poreklo naše rase, već da celom svetu pokažemo njenu čudesnu sposobnost da napreduje u polju nauke tako što ćemo, na primer,

otkriti nepoznate aspekte istorije i potvrditi našu nesumnjivu superiornost. U ovom slučaju, u potpuno neočekivanom obliku. Dakle, ne samo naše varvarsko, iako upečatljivo poreklo, već upravo suprotno!“

„Šta želite da kažete?“

„Pre svega nekoliko dana primio sam referat od profesora Švarc-Majera, poznatog filologa i medijevaliste, člana partije i dugoročnog saradnika Instituta. U ovom me pita... pročitajte vi sami, rajhsfireru, molim vas.“ Iz torbe koju je doneo sa sobom Virt izvuče nekoliko listova napisanih pisaćom mašinom i pruži ih Himleru.

Rajhsfirer ih uze ne krijući svoju surevnjivost. Na nos natače naočare tankog zlatnog rama i zadubi se u čitanje. Kako je čitanje napredovalo, njegov skeptični izraz lica postajao je sve zainteresovaniji. Kada je stigao do poslednjih redova, vrati se da ponovo pročita neke pasuse u sredini, polako presavi papire, pa se na trenutak zagleda u prazninu, udubljen u sopstvene misli.

Profesor Virt je nestrpljivo čekao njegovu reakciju koja, međutim, nije stizala. Himler je grizao usne i gladio brčiće koji su se jedva nazirali ispod nozdrva. Ponovo je počeo da lupka prstima po pisaćem stolu kao da prati neku mističnu melodiju. Zatim se naglo okrenu prema Virtu i odlučno mu se zagleda u oči.

„Dante... Aligijeri?“

„Dante Aligijeri. Najveći pesnik srednjeg veka.“